Trafik Cezasına İtirazda Gerekçesiz Ret

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi Birinci Bölüm	24.12.2025	İhlal

ESAS NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2022/109546	Anayasa 36, Kabahatler K. 27-28, KTK 48

ÖZET

Alkollü araç kullanma nedeniyle verilen idari para cezasına itirazda, dosyaya sunulan kamera görüntüleri kararda ayrı ve açık olarak tartışılmadı. AYM, adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine oybirliğiyle karar verdi; yeniden yargılamaya hükmetti.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/trafik-cezasina-itirazda-gerekcesiz-ret-aym-2022-109546/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

BAŞVURU

(Başvuru Numarası: 2022/109546)

Karar Tarihi: 24/12/2025

Karar Veren Birim: Birinci Bölüm

Sonuç: Esas (İhlal)

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, idari para cezasının iptal edilmesi talebiyle sulh ceza hâkimliğine yapılan başvuruda karar sonucunu değiştirebilecek nitelikteki esaslı iddiaların karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Başvuruda ayrıca adil yargılanma hakkının farklı güvencelerinin ihlal edildiği iddiaları da bulunmaktadır.

2. 6/9/2022 günü saat 23.45 sıralarında başvurucunun da içinde olduğu aracın bir sokak üzerinde farları açık şekilde beklediğine dair anons yapılması üzerine kolluk görevlilerince devriye faaliyeti kapsamında olay yerine intikal edilmiştir.

3. Kolluk görevlilerince 7/9/2022 tarihinde saat 00.20'de düzenlenen tutanakta; başvurucunun aracın şoför koltuğunda, arkadaşının ise yolcu koltuğunda olduğu, şahısların GBT sorgularında bir sorunla karşılaşılmaması üzerine kimliklerinin kendilerine iade edildiği, aracın seyir hâline geçmesinin ardından yolcu koltuğunda oturan kişinin çevreye rahatsızlık vermesi üzerine aracın durdurulduğu, başvurucunun alkollü olduğundan şüphelenilmesi üzerine olayın trafik ekiplerine intikal ettirildiği belirtilmiştir.

4. 7/9/2022 günü saat 00.30'da kolluk görevlilerince düzenlenen tutanakta başvurucunun alkolmetre cihazı ile yapılan ölçümde 1,08 promil alkollü olduğu belirtilmiştir. Başvurucu hakkında Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünün 7/9/2022 tarihli idari yaptırım kararı ve Sürücü Belgesi Geri Alma Tutanağı düzenlenmiştir. İdari yaptırım kararı başvurucuya 7/9/2022 tarihinde tebliğ edilmiştir.

5. Başvurucu, İdari Yaptırım Tutanağı'nın iptali amacıyla 19/9/2022 tarihli dilekçesiyle nöbetçi Sulh Ceza Hâkimliğine (Hâkimlik) başvurmuş; dilekçesinde alkollüyken araç kullanmadığı hâlde idari para cezası verilmesinin suçta ve cezada kanunilik ilkesini ihlal ettiğini, olay anında yanında bulunan arkadaşının tanık olarak dinlenmediğini, dosya kapsamına sunulan kamera görüntüleri değerlendirilmeden karar verildiğini, sürücü belgesinin geri alınmasının çalışma hürriyetini ihlal ettiğini belirtmiştir. Başvurucu vekilinin 20/9/2022 havale tarihli dilekçeyle olaya ilişkin olduğunu belirttiği kamera görüntülerini dosya kapsamına sunduğu görülmüştür. Hâkimlik 21/9/2022 tarihinde duruşma hazırlığı işlemleri yapmıştır. Tensip Tutanağı'nda idari yaptırıma konu bilgi ve belgelerin Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünden istenmesine karar vermiştir.

6. İl Emniyet Müdürlüğü dosyaya sunduğu yazı cevabında, düzenlenen idari para cezasına yapılan itirazın haksız olduğunu belirterek dayanak belgeleri dosyaya ibraz etmiştir. Bu kapsamda sürücü belgesine ilişkin ceza ve iptal detayları, başvurucu hakkında düzenlenen 7/9/2022 tarihli idari yaptırım kararı ile Sürücü Belgesi Geri Alma Tutanağı, alkol raporu, araca ilişkin özet bilgiler dosya kapsamına sunulmuştur.

7. Hâkimlik, dosya üzerinden yapılan inceleme neticesinde 20/10/2022 tarihli kararla itirazın reddine karar vermiştir. Kararın gerekçesi şöyledir:

"...anılan tespitler üzerine 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunun 48/5 ve 36/3-b maddesi gereğince sürücü hakkında idari yaptırım kararının tanzim edildiği, ayrıca alkollü araç kullanması nedeniyle sürücü belgesinin 1826 gün süreyle geri alındığı olayda idari yaptırım kararına konu eylemin sabit olduğu, itiraz edenin idari yaptırım konusu eylemi gerçekleştirdiğinin dosyaya sunulan bilgi, belge, görüntü kayıtları ve tutanaklarla anlaşıldığı, yapılan idari işlemde herhangi bir hukuka aykırılığın ve isabetsizliğin bulunmadığı, idari yaptırım kararının yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygun olarak tesis edildiği, itiraz edenin bunun aksini ortaya koyabilecek bir belgeyi dosya kapsamına sunamadığı anlaşılmakla usul ve yasaya uygun olarak tanzim edilen idari yaptırım kararına karşı yapılan itirazın reddine dair aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir..."

8. Başvurucu; karara karşı sunduğu itiraz dilekçesinde kullandığı ileri sürülen aracın seyir hâline geçmediğini, dosya kapsamında sunduğu kamera görüntülerinin incelenmediğini ve çözümünün yapılmadığını, kamera görüntülerinin çözümünün yapılmasıyla bu hususların ortaya çıkacağını, tanığın dinlenmesi talebinin kabul edilmediğini, kamera görüntüleri ve tanığa ilişkin iddialara ayrı ve açık bir yanıt verilmemesi nedeniyle kararın yeterli gerekçeyi içermediğini, Trafik Denetleme Şube Müdürlüğüne müzekkere yazılarak olay günü tutanakta belirtilen adreste alkol kontrolü uygulamasının yapılıp yapılmadığının sorulmadığını, sürücü belgesine el konulmasının çalışma hakkını ihlal ettiğini, alkollü şekilde araç kullandığına ilişkin somut delil bulunmadığını belirtmiştir.
3. Sulh Ceza Hâkimliği 22/11/2022 tarihli kararıyla yapılan itirazı kesin olarak reddetmiştir. Kararın gerekçesi şöyledir:

"... 2. Sulh Ceza Hakimliği'nin 20/10/2022 tarih ve 2022/6385 değişik iş sayılı talebin reddine dair kararın gerekçeleri dikkate alınarak; 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından verilen kararda isabetsizlik görülmediğinden itiraz eden vekilinin itirazının reddine..."

9. Başvurucu, nihai hükmü 22/11/2022 tarihinde öğrendikten sonra 20/12/2022 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

10. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

II. DEĞERLENDİRME

A. Gerekçeli Karar Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

11. Başvurucu, karar sonucunu etkileyecek esaslı iddialara gerekçede yer verilmemesi nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

12. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde; yapılacak incelemede Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri ile somut olayın kendine özgü koşullarının dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. Başvurucu Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

13. Başvurucunun iddiaları adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkı yönünden incelenmiştir.

14. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

15. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkı, kişilerin hakkaniyete uygun bir şekilde yargılanmalarını sağlamayı ve bu amaca uygunluk yönünden yargılamanın denetlenmesini amaçlamaktadır. Mahkeme kararlarının, davanın temel maddi ve hukuki sorunları ile taraflarca ileri sürülen ve davanın sonucunu etkileyen iddia ve itirazlar hakkında delillerle bağ kurulmak suretiyle yeterli gerekçe içermesi zorunludur. Uyuşmazlığın hukuki ve maddi sorunlarıyla ilgisiz değerlendirmelere kararda yer verilmesi de gerekçeli karar hakkıyla bağdaşmamaktadır. Karar gerekçesinin belirtilen unsurları taşıması, yargılamanın adil yargılanma hakkı güvencelerine uygun şekilde yürütülüp yürütülmediğinin

taraflarca öğrenilmesini sağladığı gibi ayrıca demokratik bir toplumda kendi adlarına verilen yargı kararlarının sebeplerini toplumun öğrenmesinin sağlanması için de gereklidir (bkz. Sencer Başat ve diğerleri [GK], B. No: 2013/7800, 18/6/2014, 31, 34).

16. Diğer taraftan kanun yolu incelemesi yapan merciin, yargılamayı yapan mahkemeyle aynı sonuca ulaşması ve bunu aynı gerekçeyi kullanarak veya aynı atıfla kararına yansıtması, kararın gerekçelendirilmiş olması bakımından yeterli görülebilir. Bununla birlikte ilk derece mahkemesince karşılanmayan veya ancak ilk defa kanun yolu merciine ileri sürülebilecek nitelikteki esaslı iddia ve itirazların kanun yolu merciince de değerlendirilmemesi gerekçeli karar hakkının ihlaline yol açabilir (bkz. Mehmet Yavuz [1.B.], B. No: 2013/2995, 20/2/2014, 51).

17. Somut olayda alkollü olarak araç kullandığı gerekçesiyle başvurucu hakkında idari para cezası düzenlenmiştir. Sulh Ceza Hâkimliği itiraza ilişkin incelemesinde idari yaptırım konusu eylemi gerçekleştirdiğinin dosyaya sunulan bilgi, belge, görüntü kayıtları ve tutanaklarla anlaşıldığını, yapılan idari işlemde herhangi bir hukuka aykırılığın ve isabetsizliğin bulunmadığını, idari yaptırım kararının yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygun olarak tesis edildiğini, itiraz edenin bunun aksini ortaya koyabilecek bir belgeyi dosyaya sunamadığını belirtmiştir. Başvurucu ise kullandığı ileri sürülen aracın seyir hâline geçmediğini, dosya kapsamına sunulan kamera görüntülerinin incelenmediğini ve çözümünün yapılmadığını, kamera görüntülerinin çözümünün yapılmasıyla bu durumun ortaya çıkacağını, bahsettiği hususların Hâkimlik tarafından değerlendirilmediğini belirtmiştir.

18. Başvurucunun aşamalardaki itirazlarına göre ayrı ve açık yanıt verilmesini beklediği esaslı olgu, dosyaya sunduğu kamera görüntüleridir.

19. Somut olayda başvurucu vekili 20/9/2022 havale tarihli dilekçeyle olaya ilişkin olduğunu belirttiği kamera görüntülerini dosyaya sunmuştur. Başvurucunun iddiasını destekleyebilecek mahiyette delilleri sunmasına rağmen Sulh Ceza Hâkimliği bu durumu gerekçeli kararda ayrı ve açık olarak tartışmamış, başvurucunun iddialarına cevap vermemiştir. Sonuç olarak yargılamaya bir bütün olarak bakıldığında -somut olayın özel koşullarında- Hâkimlik ve itiraz mercilerinin davanın sonucuna etkili hususlar hakkında yeterli bir yanıt vermediği anlaşılmıştır. Bu nedenle yargılama süreci bir bütün olarak değerlendirildiğinde başvurucunun gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

20. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

21. Başvurularda gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verildiğinden kararda varılan sonuca ve uygun görülen giderime göre başvurucunun adil yargılanma hakkına ilişkin diğer şikâyetleri ile suçta ve cezada kanunilik ilkesinin ihlal edildiği iddialarının kabul edilebilirlik ve esas yönünden ayrıca incelenmesine gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

B. Diğer ihlal iddiaları

22. Başvurucunun çalışma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiasının Serkan Acar ([1. B.], B. No: 2013/1613, 2/10/2013, 24) kararı doğrultusunda konu bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul

edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

23. Başvurucu; ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılması ile maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

24. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (Mehmet Doğan [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, 54-60; Aligül Alkaya ve diğerleri (2) [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, 53-60, 66; Kadri Enis Berberoğlu (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, 93-100).

25. Öte yandan hak ihlali kararından Anayasa Mahkemesinin davanın sonucuyla ilgili olarak bir tutum sergilediği sonucu çıkarılmamalıdır. Anayasa Mahkemesince verilen hak ihlali kararı uyuşmazlığın sonuçlarından bağımsız olup davanın kabulüne, reddine ya da beraate veya mahkûmiyete karar verilmesi gerektiği anlamına gelmemektedir. Kural olarak yargılamanın her aşamasında olduğu gibi ihlalin sonuçlarını gidermek üzere yeniden yapılacak yargılama sonunda da delillerin dava ile ilişkisini kurma ve bunları değerlendirip sonuç çıkarma yetkisi ilgili mahkemelere aittir.

26. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli giderim sağlayacağı anlaşıldığından başvurucunun manevi tazminat talebinin, uğradığını iddia ettiği maddi zararla ilgili bilgi/belge sunmadığından da maddi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Diğer ihlal iddialarının kabul edilebilirlik kriterlerini karşılamaması nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Adil yargılanma hakkı ile suçta ve cezada kanunilik ilkesinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın İNCELENMESİNE GEREK OLMADIĞINA,

D. Kararın bir örneğinin gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere ilgili Sulh Ceza Hakimliğine (D. İş 2022/6385) GÖNDERİLMESİNE,

E. Başvurucunun tazminata ilişkin taleplerinin REDDİNE,

F. 664,10 TL başvuru harcı ve 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 40.664,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

G. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 24/12/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Kaynak: Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası — https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/kbb/?id=57d51335-761b-4940-b309-fb666b04984e